

HEINOLAN KAUPUNGIN TYÖLLISYYDENHOITOSUUNNITELMA 2020

Taustaa

Heinolan kaupungin työllisyysenhoidosta vastaa elinvoimapaalveluiden työllisyyspalvelut -yksikkö, joka sijaitsee Wanhalla Lehtitalolla osoitteessa Lampikatu 8. Työllisyyspalveluissa työskentelee työllisyyskoordinaattorin lisäksi työ- ja yksilövalmentaja sekä osa-aikainen toimistosihteeri. Samoissa tiloissa toimi vuoden 2019 loppuun myös kaupungin osarahoittama RoHeVa –työllisyysenhoidonhanke. Hanketta on hallinnoinut Jyränkölän Settlementti, jossa on työskennellyt kolme hanketyöntekijää.

Työllisyyspalvelut on sopinut TE-toimiston kanssa uudesta yhteistyömallista, jolla työttömien sekä yritysten palvelut taataan Heinolassa TE-toimiston toimitilojen lakkautuksesta huolimatta. Tällä monialaisella työelämäpalvelumallilla työnhakija-asiakkaat kohdataan kaupungin työllisyyspalvelujen sekä TE-asiantuntijoiden kanssa samoissa tiloissa. Yhteisiin tiloihin siirtyvät myös sosiaali- ja terveystoimesta työttömien terveydenhoitaja sekä sosiaaliohjaaja. Yhteispalvelu mahdollistaa nopeat sekä vaikuttavat työnhakija-asiakkaan palvelut ja toimenpiteet, esimerkiksi työpaja Torpalle ohjaamisen.

Heinolan kaupunki haki syksyllä 2019 mukaan työministeriön työllisyyden kuntakokeiluhankkeeseen, mutta ei tullut valituksi. Kuntakokeilussa kunta ottaa vastuun työnhakijoiden palveluprosessista ja työllisyyttä edistävien palvelujen tarjoamisesta. Tavoitteena on parantaa erityisesti pitkäaikaistyöttömien ja muutoinkin vaikeassa työmarkkinatilanteessa olevien asemaa työmarkkinoilla. Edellä mainittu monialainen työelämäpalvelu –malli mahdollistaa kuitenkin kuntakokeiluhankkeen mukaisen uudenlaisen toimintatavan toteuttamisen myös Heinolassa.

Toiminnan tavoitteet

Heinolassa heikkoon työllisyystilanteeseen vaikuttavat vuosia aiemmin tapahtuneet rakenteelliset muutokset työpaikkatarjonnassa, alhainen työnhakijoiden koulutustaso sekä työvoiman heikko liikkuvuus. Toisaalta avoimia työpaikkoja on paljon, mutta työnhakijoiden osaaminen ja tarjonta eivät kohtaa.

Heinolan työttömyysaste (TEM-tilastot) on vuoden 2019 aikana ollut keskimäärin 12,7 prosenttia (10/2019) alle 25-vuotiaiden osuuden ollessa 18,1 prosenttia. Koko maan työttömyysaste tarkasteluhetkellä on ollut keskimäärin 8,6 prosenttia. Yli vuoden työttöminä olleita Heinolassa oli kyseisellä hetkellä 322 henkilöä. Työttömien aktiivointiaste on tarkasteluhetkellä ollut Heinolassa keskimäärin 25,1 prosenttia Hämeen keskiarvon ollessa vastaavasti 32,3 prosenttia.

Kunnat ovat olleet aina merkittäviä työllisyysenhoidollisia toimijoita tarjoamalla työttömille esimerkiksi palkkatuettuja työllistymismahdollisuuksia. Viimeisten vuosien aikana kuntien rooli työllisyysenhoidossa on kuitenkin kasvanut merkittävästi. Tähän kehityssuuntaan ovat vaikuttaneet mm. kuntien huoli pitkäaikaistyöttömyyden kasvusta, huoli työvoiman alueellisesta saatavuudesta sekä työttömyyden kustannuksista. Hyvä työllisyysaste on myös osa alueellista elinvoimaisuutta sekä vetovoimatekijä.

Heinolan kaupungin työllisyydenhoidon tavoitteena on alueensa työttömyyden alentaminen ja yritysten sekä muiden työnantajatahojen työvoimansaannin turvaaminen. Lisäksi tavoitteena on alentaa työttömyydestä aiheutuvia työmarkkinatuen kuntaosuusmaksuja. Marraskuuhun mennessä tarkasteluvuoden 2019 maksut olivat noin 1.44M euroa. Jos työmarkkinatuen kuntaosuusmaksun piirissä oleva henkilö on työllistämis- tai muun aktivointitoimenpiteen piirissä, ei kunnan tarvitse hänen osaltaan kyseessä olevaa maksua maksaa.

Sitovaksi tavoitteeksi työllisyydenhoidolliselle toiminnalle kaupunginvaltuusto on asettanut aktivointiasteen nostamisen >30 prosenttiin.

Kohderyhmät ja keinot

Toiminnan pääkohderyhminä ovat vaikeasti työllistyvät, pitkäaikaistyöttömät sekä nuoret, alle 30-vuotiaat työnhakijat työttömyyden kestosta riippumatta. Lisäksi kaupunki työllistää TE-toimiston myöntämällä palkkatuella (50 prosenttia palkkauskustannuksista) työllistämisvelvoitteen piirissä olevia työnhakijoita (laki julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta 916/2012, 11 luku 1 §). Pitkäaikaistyöttömyyden taustalla on usein talous- ja velkaongelmia, osatyökykyisyyttä, riittämätöntä koulutustaustaa sekä päihdeongelmia.

Kaupungin aktivointitoimenpidevalikoimaan kuuluvat sosiaalinen kuntoutus, kuntouttava työtoiminta, työkokeilu sekä palkkatuettu työllistäminen. Työnhakijoita voidaan sijoittaa käytännössä kaikille kaupungin toimialoille, mutta varsinainen työmarkkinavalmiuksia parantava työ- ja työhönvalmennus tapahtuu työpaja Torpalla. Työllisyydenhoidollista työtä tuetaan yrityksille ja yhdistyksille maksettavalla palkkatukea täydentävällä Heinola-lisällä. Lisäksi kaupungin on mahdollista edelleensijoittaa kaupungin palkkalistoilla oleva työllistetty henkilö asiakasyritykseen työhön laskutusperiaatteella. Kaupunki on myös tukenut rahallisesti työllisyydenhoidollisia hankkeita Heinolan alueella.

TE-toimisto järjestää Duunitreffit2020 –rekrytapahtuman 18.2.2020 yhdessä Heinolan kaupungin, koulutuskeskus Salpauksen sekä Jyränkölän Settlementin kanssa. Tapahtuma järjestetään tuttuun tapaan WPK-talolla. Tapahtuma ei ole tarkoitettu pelkästään nuorille kesätyönhakijoille vaan se on tarkoitettu kaikille työnhakijoille iästä ja työttömyyden kestosta riippumatta.

Kaupunki osallistuu edelleen myös rahallisella tuella (20t euroa) Jyränkölän Settlementin organisoimaan, nuorille tarkoitettuun kesätyöpässi kampanjaan. Mukana ovat myös Lions Club, seurakunta, työnantajayhdistys sekä Heinolan Yrittäjät.

Vuoden 2020 toiminnan painopisteet

- **Keskitetty työllistäminen**

TE-toimiston työnhakija-asiakkaat ohjautuvat kaupungin sijoituspaikkoihin pääasiallisesti Lampikadulla sijaitsevan monialaisen työelämäpalveluyksikön kautta. Yksikössä työskentelee kaupungin työntekijöiden lisäksi myös TE-toimiston asiantuntijoita. Yksikkö vastaa kaikesta kaupungin työllisyydenhoidollisesta työstä ja tekee tiivistä yhteistyötä

kaupungin eri toimialojen esimiesten kanssa. Esimerkiksi kaikki palkkatukityöllistämiseen tarkoitetut palkkatukimäärärahat on keskitetty ko. yksikköön.

- **Kuntouttava työtoiminta**

Kaupungin aikuissosiaalityö on kehittämässä ja laajentamassa kuntouttavaa työtoimintaa. Tavoitteena on laajentaa kuntouttavan työtoiminnan tarjontaa sosiaalityön omana tuotantona, ostopalveluna (ostopalveluseteli käyttöön keväällä 2020) sekä työpaja Torpan tarjontaa lisäämällä.

Kuntouttavan työtoiminnan kehittämisellä on ratkaiseva merkitys aktivointiasteen nostamisella yli 30 prosenttiin.

- **Pajatoiminta (Työpaja Torppa)**

Nuorten ja aikuisten työpajat ovat yhdistyneet Työpaja Torpaksi heinäkuussa 2019. Nuorten työpajan muutto uusiin aikuisten työpajan kanssa samaan kiinteistöön Reumantielle toteutuu talvella 2020. Uudet tilat remontoidaan olemassa olevien työpajojen yhteyteen. Tilat on tarkoitus remontoida pääsääntöisesti omin voimin ja näin ollen pajatoimintaan osallistuvat työnhakijat pääsevät itse osallistumaan tilojen suunnitteluun ja remontointiin. Keittiöpaja aloittaa toimintansa tammikuussa 2020, jossa valmistetaan lounasruokaa valmentautujille. Toimintaa on tarkoitus kehittää niin, että keittiöpaja pystyy tarjoamaan kaupungin muille yksiköille kokouspalveluita ja muita pienimuotoisia pitopalvelun tyyppisiä palveluita.

Työpajojen valmennusmenetelminä säilyvät työ- ja yksilövalmennus. Lisäksi toimintaan lisätään yhtenä päivänä viikossa järjestettäviä ryhmävalmennuksia, joiden sisältöjä on suunniteltu yhdessä kaupungin sosiaalipalveluiden sekä työttömien terveydenhoitajan kanssa. Valmennuksen tukena olevaa VAT-järjestelmää (Valmennuksen ja arvioinnin tukijärjestelmä) ja Sovarin (vaikuttavuusmittari, Valtakunnallinen Työpajayhdistys Ry) käyttöä jatketaan.

Opinnollistamista laajennetaan tunnistamalla lisää pajan oppimisympäristöä ja etsiä lisää mahdollisuuksia eri tutkinnon osien suorittamiseksi. Lisäksi portfolion tekemistä tuodaan mukaan päivittäiseen tekemiseen niin, että siitä muodostuu päivittäinen toimintatapa.

Työpajoilta pyydetään lisääntyvässä määrin toimintakykyselvityksiä. Koska tämä on melko uusi, vasta viime vuosina esille noussut tarve, vaatii toimintakykyselvitysten ja niihin liittyvien havaintojen tekeminen pajan valmentajilta uutta osaamista. Tähän kokonaisuuteen liittyvää osaamista eli toimintakyvyn havainnointia, arviointia ja siihen liittyvää raportointia on tavoite kehittää erilaisilla henkilöstön koulutuksilla.

Pajan jo vakiintuneet, vuosittaiset tapahtumat jatkuvat; tossupalloturnaus maaliskuussa, liikunta- ja toimintapäivä vappuna sekä paikkakunnan avoimet tapahtumat kevät- ja syysmarkkinat. Lisäksi järjestetään luentoja mm. terveellisestä ravinnosta, liikunnasta, suuhygieniasta sekä ympäristö- ja kierrätysasioista. Lisäksi järjestetään erilaisia koulutus- ja työelämäinfoja ja jatketaan Nuotta-valmennusta (erityisen tuen tarpeessa olevat nuoret).

Kehittämiskohteena on myös alueellisen yhteistyön lisääminen. Kehittämiskohteet palvelevat jokaisen kunnan yksittäisen pajan toimintasuunnitelmaa ja strategiaa:

1. Toiminnallinen yhteistyö nuorten kanssa, esimerkiksi erilaiset vierailut, tutustumiskäynnit, yhteiset retket, work-shopit sekä mahdolliset pajakokeilut toisella paikkakunnalla.
2. Vaikuttamistyö; yhdessä tuotetut kirjalliset julkaisut sekä tapaamiset tai seminaarit kuntapäätäjille.
3. Henkilöstön osaamisen kehittäminen; yhteiset koulutustilaisuudet ja kehittämispäivät joiden teemoina esimerkiksi osaamistodistukset, oppimisympäristön tunnistaminen sekä toimintakykyarvioinnit
4. Osallistuminen alueelliseen ja valtakunnalliseen toimialan kehittämiseen, Alu-toimintaan ja starttivalmennusverkostoon sekä TPY:n ja Avin kehittämis- ja työpajapäiviin.

Nuorteen kohdistuvaan pajatoimintaan on haettu valtionavustusta (AVI) 90 000 euroa ajalle 1.7.2020 – 30.6.2021.

Pääasialliset yhteistyökumppanit pajatoiminoilla ovat TE-toimisto, koulutuskeskus Salpaus, kaupungin etsivä nuorisotyö sekä sosiaalipalvelut.

- **Hanketyö**

Kaupunki on tukenut myös kuluneena vuonna työllisyyskehittämishankkeita omarahoitusosuuksin. Litti2-hanke on Päijät-Hämeen ja Liikunta Ry:n hallinnoima, pääasiassa urheiluseuroihin pitkäaikaistyöttömiä työllistävä hanke. RoHeVa-hanke on Jyränkölän Settlementti Ry:n hallinnoima työvoimapolitiininen hanke.

Työllisyyttä tukevaa hanketoimintaa jatketaan edelleen vuonna 2020. Jyränkölän Settlementti on saanut myönteisen jatkorahoituspäätöksen ja hanke jatkuu nimellä Tukirinki-hanke. Hankkeen työtila sijaitsee samassa kiinteistössä työllisyyspalveluiden kanssa.

Kaupungin elinvoimapolitiiniset palvelut on saanut rahoituksen (ESR) nuoriin kohdistuvalle, EKA TILI – NYT! –hankkeelle. Hankkeessa kokeillaan uudenlaista yhteiskehittämistä, etsitään uusia työkaluja tiedonkulkuun sekä luodaan ruohonjuuritason kontakteja paikallisiin yrityksiin. Tavoitteena on löytää nuorelle ensimmäinen työelämäkokemus tai koulutus työn ohella. Tavoitteena on löytää myös ratkaisuja vaikeaan työvoimapolitiiniseen. Hanketta hallinnoi kaupungin elinvoimapolitiiniset palvelut ja siihen on tarkoitus palkata yksi hanketyöntekijä.

- **Työttömien terveydenhoito sekä eläkemahdollisuuksien selvittelytyö (ELMA)**

Pysyvästi työkyvyttömät työttömät asiakkaat pyritään löytämään mm. työttömien terveystarkastuksissa, joihin läheteitä tulee mm. TE-toimistosta, sosiaalitoimesta, työpajoilta, kaupungin työllisyyspalveluista, lääkäreiltä, hoitajilta, asiakkailta itseltään tai heidän omaisiltaan. Kaikki työttömien asiakkaiden eläkehakuprosessit eivät tule työttömien terveydenhoitajan tietoon, koska prosessi saattaa hoitua suoraan asiakkaan oman hoitopaikan kautta, esim. psykiatrian yksiköissä.

Olemme vuosien varrella kehittyneet moniammatillisessa yhteistyössä erittäin paljon; poikkihallinnollista yhteistyötä tehdään jo rutiinomaisesti. Moniammatillisen työn tukena ja kehittäjänä toimii ELMA-tiimi, joka kokoontui neljä kertaa vuoden 2019 aikana. Tapaamisissa käsiteltiin kunkin toimialan kuulumisia, toimintatapojen ja prosessien muutoksia, hiottiin yhteistyökäytäntöjä ja käsiteltiin asiakastapauksia. Lisäksi suunniteltiin ja toteutettiin työkyvyn arviointiin liittyvä koulutus kaikille yhteistyökumppaneille 8.5.2019. ELMA-tiimiin kuului työttömien terveydenhoitaja, lääkäri, sosiaalityöntekijä, päihdesairaanhoidaja, fysio- ja toimintaterapeutit sekä TE-toimiston virkailija.

Työttömillä työrajoitteita aiheuttavat erityisesti mielenterveyden ongelmat, heikkolahjaisuus, tuki- ja liikuntaelin sairaudet sekä päihteiden väärinkäyttö. Oleellista eläkeselvittelyprosessissa on saada asiakkaan toimintakyky kuvattua mahdollisimman konkreettisesti ja siihen tarvitaan yksityiskohtaista tietoa mm. TE-toimistosta, sosiaalitoimesta, työnantajilta sekä työpajoilta. Toimintakyvyn kuvaamisen merkitystä painotettiin 8.5.19 järjestetyssä koulutuksessa ja lisäksi vierailtiin Helsingissä osatyökykyisten työllistämiseen liittyvässä koulutuksessa. Asiakkaan havainnoinnissa ja toimintakyvyn kuvaamisessa meillä on vielä kehitettävää.

Eläkeselvittelyprosessi on hidas ja työläs. Ei ole harvinaista, että asiakkuus kestää kaksikin vuotta. Vuodelta 2018 on vielä 11 asiakkaan tilanne joko kesken tai odottelemme päätöstä. Prosessin kesto riippuu mm. tarvittavien tutkimusten määrästä ja erikoissairaanhoidon tarpeesta. Kelassa hakemuksen käsittely kestää 3-12 kuukautta. Kielteisen päätöksen jälkeen autamme asiakasta mahdollisessa valitusprosessissa, joka on myös pitkäkestoinen. Käsittely muutoksenhakulautakunnassa kestää n. 7-10 kuukautta ja Vakuutusosoikeudessa vielä pidempään. Vuonna 2019 eläkeselvittelyt aloitti 23 asiakasta, joista kukaan ei ole vielä saanut myönteistä päätöstä. Kuntoutustuella tai sairauspäivärahalla on viisi asiakasta, päätöstä odottelee seitsemän, prosessi keskeytettiin kahden kohdalla, hylkäävän eläkepäätöksen sai kolme ja kuuden asiakkaan kohdalla prosessi on vielä kesken.

Vuonna 2020 eläkemahdollisuuksien selvittely tehostuu monialaisen työelämäpalvelumallin kehittelyn myötä. Täysin työkyvyttömiä asiakkaita löydetään tehokkaammin, kun eri hallintokuntien ammattilaiset työskentelevät samoissa tiloissa. Myös tiedonkulku ja asiakkaan tilanteen kokonaisvaltainen hoito tehostuvat.

Lisätietoja työllisyyskoordinaattori Tero Auvinen sekä elinvoimajohtaja Heikki Mäkilä